

DE TRIBUNE

Red.-adres . WIJNKOOP
Pretoriusplein 3, Amsterdam

SOC. DEM. ORGAAN

Administratie-adres
AMSTEL 11 Amsterdam

Orgaan van de Soc.-Demokratische Partij (S.D.P.)
VERSCHIJNT WOENSDAGS EN ZATERDAGS.

REDACTIE: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN en D. J. WIJNKOOP.

Abonnement bij vooruitbetaling fr. p. p. 65
cent per 3 mnd. - Weekabonnement 5 ct.
voor de 2 nummers. - Losse nummers 3 ct.
ADVERTENTIËN 15 CENT PER REGEL.

Het imperialisme in Nederland.

I.

Het imperialisme is niet enkel een praktijk, die steeds meer, soms langzaam, soms sneller — zooals in deze oorlogsjaren — maar altijd onweerstaanbaar opkomt en voorigaat: het heeft ook behoefte aan een theorie. Want het imperialisme is niet eenvoudig een indringen van kapitaal in overzeesche gewesten, het heeft ook een politiek noodig, die dit indringen ondersteunt, het den weg baant en het beschut tegen konkurreerend kapitaal. Zal echter de politiek in die richting geleid en aan deze doeleinden dienstbaar gemaakt worden, dan moet het denken en voelen van de staatslieden, van de ambten, van het intellekt, van de bourgeoisie en van die volkslagen, die geestelijk van den afval der bourgeoisie leven, in die richting geleid worden. Dan moet propaganda gemaakt worden. Deze propaganda is slechts mogelijk door een theorie, die de doeleinden van het imperialisme in algemeene, geidealiseerde vorm verklaart en verdedigt. De theorie maakt het instinktieve, bewustloze, gedreven worden in deze nieuwe richting tot een bewuste daad, die zelfbewustzijn, energie en geestdrift wekt, zoo de nog onverschillige massa's meeslept, en daardoor de kracht, de gevechtswaarde, de macht van het nationale imperialisme tegen de buitenlandse konkurrenten verhonderdvooudigt.

Zoo ging het in Duitschland: eerst de stille uitbreiding, de schijnbaar toevallige verwerving van enkele koloniën, toen — 1895—1900 — het optreden van Wilhelm II als propagandist van Duitsche wereldmacht en vlootuitbreiding, een propaganda der daad, met enkele krachtige leuzen, maar bij de massa der burgerij onbegrepen, vaak bespot; daarna 1900—1910 een steeds bredere literatuur van theoretische propaganda, waaronder Rohrbach's »Deutschland unter den Weltvölkern« het meest bekende en populaire geschrift is; deze werken hebben het imperialisme tot bewust aangehangen leer van de massa der Duitsche bourgeoisie gemaakt, en zoo den bodem voorbereid voor de reusachtige krachtontplooiing, in dezen oorlog.

De Nederlandsche bourgeoisie, slaperig onder het rustig verteren van de winsten uit het rijke Indië, is eerst door den wereldoorlog opgeschrikt en nu eerst komt er een begin van imperialistisch bewustzijn. Natuurlijk was de ekonomische praktijk er allang: de kapitaalbelegging in Indië beheerschte al sinds 50 jaar de Indische politiek; en sinds een tiental jaren deed het Nederlandsch kapitaal al druk mee in internationale ondernemingen en kombinaties. Maar van een imperialistisch denken of een imperialistische politiek was nog nauwelijks te spreken; men buitte Indië uit, alsof Indië en Nederland samen alleen op de wereld waren. Men wist niet van buitenlandse politiek; wat ministers in het geheim met andere mogendheden overeenkwamen, lag ver buiten het bewustzijn der bourgeoisie. Nu echter, nu

de oorlog woedt om het bezit van koloniën en macht over vreemde werelddeelen, nu komt men tot het besef, dat Nederland met zijn koloniebezit midden in dezen strijd staat; nu begint de Hollandsche bourgeoisie te voelen, dat de imperialistische wereldpolitiek haar onmiddellijk en in haar levensbelangen raakt. Zij heeft, als ze niet oppast, de bron van al haar rijkdom te verliezen. En nu komen ook langzamerhand de geschriften, die theoretisch program en propaganda orgaan van het Nederlandsche imperialisme willen zijn.

Daaronder verdient vooral de aandacht een onlangs verschenen brochure van J. B. van Heutsz Jr.: »Over de staatkundige oorzaken van den huidige oorlog en de positie van Nederland in het konflikt«.

Dit geschrift is van veel grooter politieke beteekenis, dan de meeste zwaaropdehandsche politieke vertoogen van professoren en kamerleden. Wie nog geheel op het oude klein-kapitalistische standpunt staat, zal misschien willen betoogen, dat hier militaristische grootheidswaanzin van een enketing aan het woord is, die Nederland tot een rol wil drijven ver boven zijn machtsmiddelen. Wie echter de onvermijdelijkheid van de imperialistische politiek voor de bourgeoisie doorniet, meet de beteekenis van zulk een werk niet af naar den oogenblikkelijken aandrang van deze denkbeelden; want zij zullen steeds meer terrein winnen. Willen wij het Nederlandsch Imperialisme bestrijden, dan moeten wij het kennen, niet enkel in zijn daden, maar ook in zijn gedachten, zijn argumenten, zijn verdere doeleinden. En die vinden wij hier klaar en onomwonden uiteengezet; nergens vinden wij het Nederlandsche imperialistisch denken zoo zuiver, naief en konsekvent uitgedrukt als hier.

Het axioma waarvan de schrijver uitgaat is de eenheid van Nederland en Indië. Zoozeer is dit een vanzelfsprekend axioma, dat hij het ternauwernood uitdrukkelijk formuleert; hij onderstelt, dat de lezer dat reeds van tevoren weet en met hem eens is.

»... deze — onze — onafhankelijkheid» beteekent, dat wij in staat moeten zijn ons bezit te verdedigen, het bezit, waarin wij alles naar eigen inzicht willen bedisselen, weik bezit tevens al onze koloniën omvat. Dit nu kan slechts geschieden door een voortreffelijk leger en een goede vloot, die alleen in vredetijd door zorgvuldige voorbereiding naar een vast plan tot ontwikkeling kunnen worden gebracht...»

En de kritiek op de heerschende politiek:

»Zelden heeft een volk een kostbaarder en gemakkelijker te verdedigen bezit gehad; maar zelden ook heeft men grooter zorgeloosheid gezien dan van het Nederlandsche volk ten opzichte van zijn Oostindische Koloniën; en zelden heeft zich een land in een gevaarlijker positie bevon-

den, dan waarin deze kostbare eilanden thans verkeeren, omtrent weiker toekomst reeds is beslist in de geheime beraadslagingen van ministers, in wier kabinetten het geblaaf van groepsleidertjes vol leuzen en tooverwoorden niet doordringt.«

Als alle konsekvente imperialistische schrijvers is hij vol verachting voor die parlementaire leiders en redenaars, die naar de botte massa moeten kijken en daardoor een goede flinke wereldpolitiek tegenhouden. Inderdaad: de engheid van blik, vooral van democratische en proletarische parlementairiers, steekt dikwijls sterk af tegen de breede, koene kracht van handelen die, zij 't ook nog niet in Nederland, dan toch in andere landen bij de mannen der imperialistische politiek te vinden is. Maar die theoretische schrijvers zijn toch tegelijk zeer kortzichtig en ondankbaar tegenover de parlementaire leiders: zij meenen, dat hun geweldpolitiek zoo maar vanzelf de massa meekrijgt; en zij denken er niet aan, dat die verachte »groepsleidertjes« juist noodig zijn om de massa te bedotten, ze door demagogie en huichelarij mee te krijgen voor hun politiek, die ten slotte, zij 't ook langs kromme wegen, met of zonder hun willen, den weg voor het imperialisme baant. Maar, om op onze beurt rechtvaardig te zijn tegenover den schrijver: hij bedoelt niet de S. D. A. P. ers, maar de groepsleiders, die beurt om beurt aan het laadje zitten, die ministers worden of ministers doen vallen, en die al 12 jaar lang niets gedaan hebben in de richting van een goede imperialistische politiek: al die kostbare jaren zijn nutteloos voorbijgegaan, terwijl het gevaar steeds grooter werd: dat is zijn grief.

Het Nederlandsche imperialisme vindt zijn axioma, de grondstelling, die het als uitgangspunt noodig heeft, in de traditie. In zooverre heeft het het gemakkelijker dan het Duitsche, dat eerst bewijzen moet, dat koloniën en wereldgebied noodig zijn en zoo tot de verzinsels van emigratiegebied en handelsatzet komt. Het Nederlandsche imperialisme heeft dit bewijs niet noodig: wij hebben de Oost; dus spreekt het vanzelf, dat wij de Oost moeten houden. Het gaat niet in op de vraag waarom; voor de bourgeoisie behoeft niet bewezen te worden, dat Indië noodig is als land voor kapitaalbelegging, grondstoffevering, bestuursbaantjes, handelsverkeer; en voor de propaganda is het wellicht beter niet op deze materiele grondslagen van het imperialisme te wijzen, maar in de sfeer van het abstracte te blijven. En dit geeft bovendien nog het voordeel, dat alle konsekventies uit het axioma eenvoudig aannvaardt moeten worden, zonder dat men telkens naar nut of noodzaak vraagt.

Indië en Nederland is één rijk, met nog de West-Indische eilanden, die zooals later blijken zal, ook een rol spelen. Dus moeten ze samen verdedigd worden als één geheel: Indië moet in Europa en Nederland moet in de Stille Zuidzee verdedigd worden. De politieke grenzen van een land »liggen altijd daar, waar een

nder volk ons bezit door zijn politieke expansie bedreigt, m. a. w. bij een botsing met Japan liggen de Nederlandsche grenzen in Indië, bij een botsing met Engeland liggen de grenzen van Indië hier te lande.« Dus moet ook »het meest kortzichtige artikel uit onze grondwet,« dat verbiedt, dat Nederlandsche soldaten in Indië gebruikt worden, worden geschrapt; »alleen daardoor zullen de korpsen, indien de toestand gaat spannen, van hier tijdig naar Indië kunnen worden gedirigeerd;... en omgekeerd, zoo de dienstplicht eindelijk eens in Indië tot stand komt.« Van imperialistisch standpunt is deze vrije bewegelijkheid, van Hollandsche miliciens naar Indië, van Javaansche soldaten naar de Hollandsche waterlinie, een vanzelfsprekende eisch. Men denke bij die gelijkmaking van Hollandsche en Indische onderdanen ook aan de »ethische politiek« voor Indië, zooals b.v. door den verleden jaar overleden vrijzinnig-demokratischen politikus Van Deventer werd verdedigd: de inlanders zooveel mogelijk opvoeden en onderwijzen, dat ze zich als Nederlanders voelen, Indië zoo innerlijk vaster aan Nederland binden, en door algemeene dienstplicht hun massaal aantal in dienst van het Nederlandsch imperialisme stellen. Hoe groot wil Van Heutsz ons leger maken?

»Hoe die militaire weerkracht zal moeten worden ontwikkeld, hangt niet af van wat men nu wel eens er voor doen wil, doch wordt geheel bepaald door den eventueelen tegenstander. Is bij hem de militaire voorbereiding en ontwikkeling hoog opgevoerd, zoo zal dat bij ons eveneens het geval moeten zijn...«

M. a. w. — omdat wij met groote mogendheden, Engeland, Amerika, Japan, te doen hebben — moeten alle hulpbronnen van het land, alle financiële kracht in dienst gesteld worden van een grenzeloos, mateloos militarisme.

Ziet van Heutsz echter zelf niet, dat hier iets onbereikbaars wordt gezocht, een gelijkwaardigheid met de groote mogendheden? Zijn de doeleinden van het Nederlandsch imperialisme, zooals hij ze stelt, niet absoluut utopisch? Die vraag wordt beantwoordt door wat de inhoud van zijn boek uitmaakt: een beschouwing van de wereldpolitieke situatie en de positie van Nederland daarin.

A. P.

Uit de Vakbeweging.

Meubelmakers, Behangers enz.

Uit Ons Vakblad, het orgaan van de Meubelmakers, Behangers en aanverwante blijkt dat ook deze organisatie zich op ernstige actie in de naaste toekomst voorbereidt. Tot ons genoegegen bemerkten we dat ook daar wordt ingezien dat de komende strijd een geweldig zware zal worden en dat de arbeiders zich in alle opzichten hierop hebben voor te bereiden. We zijn het volledig met gemelde redactie eens als ze zegt dat de plaatselijke actie heeft afgedaan, dat bij eventueele stakingen niet meer een deel doch het geheel in strijd moet gaan. Maar dan moet ook een regelmatige revolutionaire opvoeding van de leden plaats hebben. En dit laat ook in deze vakbond nog al iets te wenschen over. Zoo is het ons zelfs bekend dat een der belangrijkste afdelingen een reglement vaststelde waarbij het aan bestuurders verboden werd, indien ze eventueel afwijkende meeningen hebben hiervoor uit te komen.

Diezelfde afdeling besloot kort geleden tot opheffing van het daar nog altijd bestaande boetenstelsel, zou ze ook gemeld reglement nu niet eens ongeldig maken. Met muilkorven bereikt men gewoonlijk het tegendeel van wat goed is. En daarenboven hebben revolutionairen woorden toch alleen dan beteekenis als doelbewust op de revolutionaire daad wordt aangestuurd.

Moge ook dat nu in de naaste toekomst blijken

De Bakkersbode

is niet te spreken over de kritiek die wij oelencen op de inleidingen die op het gehouden looncongres werden uitgesproken. Het blad beroemt er zich op dat genoemd congres kan bogen op een »goe te pers«, dat wil zeggen dat »het Volk« en een aantal moderne vakbladen gunstig over het daar verhandelde oordeelde, terwijl wij »de kwasiere revolutionaire« met kritiek kwamen aanraken. Met de aan die redactie eigen lichtschuwheid vermijdt het zorgvuldig onze kritiek aan de lezers bekend te maken, citeert uit ons, meer dan een kolom lange, artikel slechts een gedeelte van één zin en hoort dan verder onze krant en partij die maar geen invloed op de massa kunnen krijgen. Men ziet, waar geen weerlegging van de door ons gemaakte bemerkingsen mogelijk is, daar past men de reeds lang gevolgde methode toe door ons als een klein en betekenloos groepje voor te stellen.

Men moet toch al armzalig in zijn argumentatie zijn indien men niets anders tegen onze partijrichting weet aan te voeren dan onze kleinheid. Zou dit ook op menschen worden toegepast dan kwam de redacteur van de bakkersbode — volgens de aan hem eigen opvatting — er al heel bekaaid af wijl hij en in figuurlijke en in letterlijke zin o zoo'n klein manneke is.

Nu we het toch over de komende actie der bakkerijarbeiders hebben gehad, moet ons nog een bemerkingsen van het hart. Zeker zeer tot genoegegen van de hierboven genoemde redactie gaf »het Volk« verslag van de ledenvergadering der afd. Den Haag waarin de voorstellen die de patroons zullen worden voorgesteld werden aangenomen. Genoemd dagblad, dat geen kritiek oefent, loog evenwel dat de voorstellen van Hoofd- en afd. bestuur ongewijzigd waren aangenomen. Ons werd althans verzekerd en dit blijkt juist te zijn, dat een voorstel door de Visser gedaan om de bedrijfsklasse, waardoor de arbeiders in het groot bedrijf met minder arbeidstijd een hooger loon verdienen dan hun collega's, die in het klein bedrijf werken, op te heffen, met groote meerderheid van stemmen is aangenomen.

Thans lezen we evenwel in het vakblad de eischen, die de patroons zullen worden aangeboden en vinden daarin toch het klassenstelsel gehandhaafd. En even onwaar als »Het Volk« deelt genoemd blad mede, dat het concept-arbeidsovereenkomst met algemeene stemmen is aangenomen, zonder dat de aangebrachte wijzigingen zijn opgenomen en hiervan melding wordt gemaakt.

Moet hieruit nu worden afgeleid, dat de leden wel de aan te bieden eischen mogen bediscussieeren, dat ze zelfs recht hebben er op de vergadering wijzigingen in aan te brengen, doch dat daarna het hoofdbestuur vaststelt of die wijzigingen al dan niet zullen worden aangebracht. Dat zou de schijn-demokratie in haar meest volledige vorm zijn, de bureaucratie tot opperste macht in deze vakbond maken.

Dat de leden er dan spoedig afdoende maatregelen tegen nemen. De democratie is ook in de vakorganisatie de onontbeerlijke grondslag voor een gezond organisatieleven.

Metaalbewerkers.

De Metaalbewerkerbond heeft bij de droogdokmaatschappij te Rotterdam voor circa 1300 arbeiders een loonsverhoging van 2 centen per uur voor werklieden beneden de 20 jaar, en 3 cent per uur voor arbeiders boven die leeftijd, benevens 10 % verhoging voor stukwerk gevraagd.

De vakpers juicht dit als een geweldig succes toe en heeft hierin, voor zoover het genoemd kan worden een poging om aan de geweldige neerdrukkende ellende te ontkomen, gelijk. Men doet evenwel verkeerd om deze, laat ons zeggen

10 % loonsverhoging als een feitelijke verbetering voor te stellen. Zonder eenige overdrijving toch is vast te stellen dat het leven 30 % duurder is geworden, zoodat zelf nu nog voor deze arbeiders 20 % achteruitgang blijft.

Fabrieksjongens.

Aan de Delftsche slaoliefabriek »Calvé« staken, onder leiding van de Fabrieksarbeidersbond circa 140 jongens. De eisch is 2 cent per uur loonsverhoging. Doch de anderen schijnen min of meer door het kloeke optreden van deze jeugdige krachten te worden begeesterd en komen in actie.

Moge deze eerste uiting van klassenstrijd blijvend gunstige invloed op deze jongens hebben en hen tot revolutionaire strijders maken.

Met de versimpeling van den arbeid en daarmee samenhangende toename van vrouwen en kinder-exploitatie wordt de positie en van de vrouwen en van de jeugd van steeds grooter belang voor de arbeidersbeweging.

Sluiten deze jonge strijders, geleerd in den strijd, zich nu aan bij hun vakbond en »de Zaaier« dan heeft deze staking blijvende beteekenis.

Hooge prijzen en uitvoer

Het Nederlandsch Arbeidsbad meldt:

»Het Consenten-bureau voor aardappelmeel heeft van 4—31 December 1915 en van 3—15 Januari 1916 consenten afgegeven voor den uitvoer van 191,978,615 en 7,106,520 K.G. aardappelmeel, ter waarde van resp. f 5.155.033.21 en f 1.996.455.62; de binnenlandsche reserve is ruim voldoende aanwezig.

Volgens opgaf der Eijervereeniging werden van 17 October—31 December 1915 uitgevoerd 17.731.251 volversche en 8.687.280 geconserveerde eieren; voor binnenlandsch verbruik werden beschikbaar gesteld en geleverd 3.471.729 volversche eieren. Van de geconserveerde eieren werden in genoemde periode 387.837 kippen-eieren en 133.710 eendeneieren beschikbaar gesteld; tot 31 December 1915 werden opgewischt 88.740 geconserveerde kippen- en 41,100 eendeneieren, terwijl volgens contract nog te leveren waren resp. 94.460 en 19.800 stuks.

Blijkens opgaf der Zeevischvereniging te IJmuiden bedroeg van 16 December 1915—15 Januari 1916 de totale hoeveelheid aangevoerde visch 26.884½ kisten van 50 K.G.; voor binnenlandsch verbruik werden afgegeven 9341 kisten. De omzet van het Centraal Bureau voor den afzet van vischerij-producten beliep in December 1915 152.936 K.G. visch, tegen 152.355 K.G. in November.

De Varkensvleeschvereniging te 's Gravenhage verstrekte een afzonderlijk overzicht van de distributie van varkens van het tijdstip af, dat deze voor het eerst goedkoop voor het binnenlandsch verbruik beschikbaar werden gesteld, tot 31 December 1915. Daaruit blijkt o.a., dat het aantal door de exporteurs beschikbaar gestelde K.G. varkensvleesch steeg van 585.626 in de week van 27—31 April 1915 tot 2.506.194 in de week van 27—31 December 1915. Het aantal aan gemeenten geleverde varkens steeg van 1020 tot 12.964 — gewicht resp. 192.940½ en 1.446.339½ K.G. — In totaal werden van 18 April—31 December 1915 beschikbaar gesteld 45.646.389 K.G. varkensvleesch en aan gemeenten geleverd 307.539 varkens — 33.936.282 K.G. — Op 31 December 1915 waren nog beschikbaar ongeveer 110.477 varkens.

Vijf en twintig miljoen eieren uitgevoerd in 2½ maand; voor binnenlandsch gebruik »beschikbaar« gesteld nog geen 3½ miljoen!

26.884 kisten visch aangevoerd in een maand; afgegeven voor binnenlandsch verbruik 9341 kisten!

Geen wonder, dat ons volk eieren noch

visch tegen redelijken prijs kan krijgen, en al blij mag zijn, wanneer het nog van zijn regeering van woekeraars aaruappen en van tijd tot tijd een stukje varkensvleesch te eien krijgt!

v. R.

Lijkenschennis.

Volgens burgerlijke bladen schrijft het Budapestse nieuwe Politieke Volksblad:

»Zooals zich de skandinavische pers uit betrouwbare bron laat melden, had tegelijk dat het internationale socialistisch congres in Zimmerwald daagde een congres plaats van Amerikaanse kapitalisten in Chicago, dat, hetgeen eigenlijk nauwelijks gezegd hoeft te worden, middelen en wegen moest vinden, om het ontzettende bloedvergieten in Europa — nog voordeliger voor de Amerikaanse geldbuidel te maken.

De deelnemers aan dit congres waren bijna uitsluitend nitroglycerine-fabrikanten, die op de lijst van hun besprekingen de vraag hadden geplaatst, hoe de moeilijkheden, die tengevolge van den oorlog bij het vervaardigen van glycerine zijn ontstaan, zooveel mogelijk te bestrijden of geheel op te heffen.

Zoals bekend, wordt glycerine uit dierlijke kadavers vervaardigd. Welke waren nu de »nieuwe wegen«, die het congres der Amerikaanse kapitalisten in Chicago tot opvoering van de glycerine-productie vond? Zooals de Skandinavische evenals de amerikaansche pers uit betrouwbare bron weet te berichten, werd op het congres de vraag besproken of het niet mogelijk gemaakt kon worden de lijken der op de europeesche slachtvelden gevallen soldaten als ruw product mede voor de glycerinefabrikage te gebruiken!

Ter motiveering van dit voorstel, zeiden de sprekers onder anderen, dat de glycerinevoorraad der Vereenigde Staten vermoedelijk in ongeveer 90 dagen verbruikt zou zijn, daar de oorlog de vraag er naar in zoo ongehoorde mate omhoog had gedreven, dat zelfs de stichting van omvangrijke nieuwe werken niet in staat was in de behoeften te voorzien. Zou echter de Amerikaanse glycerinevoorraad opraken, dan zou het gevolg daarvan zijn, dat niet slechts de oorlog een eind zou nemen, maar als gevolg daarvan zou ook in Amerika plotseling een ongehoorde werkeloosheid ontstaan, »Daar het onmogelijk is, zooveel dierenlijken aan te voeren, als wij nodig hebben«, zeide een kongresdeelnemer, »blijft er om de produktie aan den gang te houden, slechts de aangeduide mogelijkheid, zich van de lijken van in Europa gevallen soldaten — alsook zooals van zelf spreekt van paardelijken — te bedienen.«

»Is het dan werkelijk denkbaar«, vraagt een Chicagoër blad, »dat een dergelijke laagheid, ruwheid en gemeenheid bij mogelijkheid in een menschelijk brein kan opkomen? Ten eerste dus zullen de volskinderen hun leven op het slachtveld offeren, daarna echter zal men ze met dierenlijken gezamenlijk koken en er glycerine uit maken ter vervaardiging van nieuwe vernietigingswerktuigen. Een dooie, in glycerine veranderde soldaat zal op die manier meer menschen kapot kunnen maken dan hij dat tijdens zijn leven met de wapens in de hand bij machte was te doen en, wat de kern van de zaak betreft, de »neutrale« Amerikaanse kapitalisten maken daarbij nog een behoorlijke extra winst.«

Deze glycerinegeschiedenis lijkt weliswaar haast ongelooflijk, maar reeds in 1860 citeerde Karl Marx, uit een geschrift van T. J. Dunning: Trade-Unions & Strikes de volgende passage: »Kapitaal, zegt de Quarterly Reviewer, ontvliet het tumult en den strijd, het heeft een angstige natuur. Dat is zeer waar, maar niet de heele waarheid. Het kapitaal heeft een afschuw van afwezigheid van winst, of

zeer kleine winst, zooals de natuur van het luchtledig. Met winst dienovereenkomstig wordt het kapitaal moedig. 10 Procent vast, en men kan het overal gebruiken; 20 procent en het wordt levendig; 50 procent het wordt positief waaghalzig; voor 100 procent treedt het alle menscheelheid met voeten; 300 procent en er is geen misdaad zoo gemeen of heft kapitaal waagt het ervoor zelfs op het gevaar af van de galg. Als tumult en strijdwinst brengen, zal het kapitaal voor beide zorgen. Bewijs: smokkel en slavenhandel.«

Trage wetgeving!

Onder dien titel kwam de vorige week een stukje voor in de Nieuwe Amsterdammer, waarin gewezen werd op het schandalige feit, dat terwijl onze kapitalisten honderden millioenen oorlogswinsten maken, er nog steeds geen wetsontwerp is om van die honderden millioenen, de noodige af te halen ter dekking van de onkosten, die de Nederlandsche Staat in het belang der zelfde kapitalisten heeft gemaakt en nog steeds maakt.

Het artikel herinnerde er aan, dat den 5en October 1915, — wat trouwens ook reeus heel laat was — de Commissie ingesteld is om te onderzoeken, op welke wijze iets als een oorlogsbelasting zou kunnen worden ingevoerd.

Thans meer dan 4 maanden later hebben wij van die Commissie, waarin ook de illustere ondervoorzitter der Kamer, de heer Schaper zit, nog steeds geen voorstellen gekregen!

Middelerwijl zijn in diverse oorlogvoerende landen, zelfs in Frankrijk, anders bekend om zijn conservatieve en ondemocratische belastingstelsel, reeds belastingen op oorlogswinsten wet geworden.

Nu eindelijk, op hetzelfde oogenblik, waarop de nieuwe knecht van de Hooge Bank, Minister van Financiën van Gijn, met nieuwe voorstellen komt om de kapitalisten heel matig en de kleine inkomens betrekkelijk heel zwaar opnieuw te belasten, lezen wij in de kranten, dat een wetsontwerp tot belasting van de oorlogswinsten bij den Minister is ingekomen! Zie zoo, dat schiet al aardig op.

Wij hebben van het geen er uit de handen dier Commissie te voorschijn zal blijken te zijn gekomen, natuurlijk niet de geringste verwachting.

Wij constateeren slechts, dat we hier, in deze trage wetgeving, die zoo in 't oog vallend afsteekt bij andere gevallen van snelle wetgeving, waar 't de uitbreiding van 't Militarisme betreft, opnieuw een bewijs zien, wat voor Regeering en wat voor Parlement wij bezitten.

Een Regeering en een Parlement, die naar het pijpen van het Groote Kapitaal dansen!!

v. R.

Hooge prijzen en hooge dividenden van het scheepvaartkapitaal.

De Regeering heeft een wetsontwerp ingediend, waarbij verboden wordt, zonder voorafgaande toestemming van den minister, Nederlandsche schepen aan »niet-Nederlanders of naar het Buitenland te vervreemden, of, op welke wijze dan ook in gebruik te geven of te verhuren.«

Het werd tijd ook!

Zelfs uit een kapitalistisch oogpunt ging het zoo niet langer, begon het de spuitgaten uit te loopen.

Een van de voornaamste factoren, die de enorme stijging van alle mogelijke levensbehoeften veroorzaken, ligt in de abnormale winsten, die het Scheepvaartkapitaal uit den oorlog staat, daarbij gebruik makend van de groote behoefte aan scheepsruimte voor de landen der Entente, het stilliggen van de vloot der Centrale Mogendheden en de verliezen aan schepen door den oorlog — duikbooten oorlog, mijnengevaar enz. —

Deze factor werkt natuurlijk internationaal, maar onze brave nationale kapitalisten, voor zoover zij in 't bezit zijn van schepen, zijn patriotisch genoeg om daarvan te profiteeren. Tot nog toe is hun dat, zooals men weet, boven verwachting, boven bidden en hopen gelukt. Het jaar 1915 zal voor altijd in de annalen van het Hollandsche scheepvaartkapitaal als een gulden jaar aangeteekend staan. De balansen der Scheepvaartmaatschappijen, groote en kleinere, wijzen sommen winst aan, zoo groot dat de heeren zelf er verlegen mee zitten. Men moet zich in die kringen eenigszins gegeneerd voelen. Zooveel ellende en daaruit zulk een goudstroom! En men zou van dat lichte schaamtegevoel nog iets meer laten blijken, wanneer de arbeiders de zeelieden zoowel als de overige arbeidersklasse, zich in het begin van den oorlog en gedurende 1915 niet zoo netjes en kalm hadden gehouden, dat de heeren er minder dan anders hoeven tegen op te zien om met de cijfers voor den dag te komen.

Zoo zijn dividenden van 30, 40, TOT ZELFS 100% geen zeldzaamheid op de balansen, die nu sinds Januari worden gepubliceerd.

En men heeft zelfs moeite gehad om niet gedwongen te zijn nog hogere dividenden uit te keeren. Bereikt is die matiging slechts door ontzaglijke afschrijvingen, zoodat in vele gevallen de heele vloot of heele schepen nu voor zoo goed als niets te boek staan.

Men begrijpt, hoe groot in die gevallen de verleiding is om de schepen die men bezit, vooral als 't oude kasten zijn, voor exorbitante prijzen te verkoopen.

De Telegraaf ontleent aan de Economist o.a. het volgende lijstje van in 1915 verkochte schepen:

	Bruto Tons.	Opbrengst
Kortenaar	2151	£ 38.000
Heemskerk	2183	f 470.000
Jan Bloekx	1366	£ 30.000
Dordrecht	2151	£ 35.000
Louise	1973	£ 34.000
Richard	1967	£ 445.000
Rijn	1295	£ 19.000
Marken	2587	£ 44.000
Ottoland	1574	f 460.000
Prins Willem V	2108	£ 25.000
Betsy Anna	880	f 350.000
Karl Schroers	1871	f 865.000
Potsdam	12522	f 4.610.000
Sophie II	2929	f 1.200.000
Tromp	2751	f 900.000
Callisto	3546	f 1.300.000

Vermoedelijk is deze lijst niet volledig, maar het beteekent toch een vermindering onzer koopvaardijvloot met 16 stoomschepen, inhoudend 43.854 bruto tons.

De gezamenlijke opbrengst is circa f13 miljoen. Dit is een fabelachtig hoog bedrag als men daarbij in aanmerking neemt, dat op 2 uitzonderingen na de schepen 10—15 jaar oud zijn.«

Het spreekt nu vanzelf, dat deze verkoop de heeren in staat stelt om de vrachten op te drijven. Zoo is de verkoop van schepen één der middelen, waarvan het scheepvaartkapitaal zich bedient om aan zijn enorme profijten te komen.

Hoezeer dit direct het proletariaat en alle consumenten raakt, is b.v. bijzonder duidelijk aan den dag getreden, toen enkele weken geleden de eigenaars van trawlers te IJmuiden daarvan een aantal aan het buitenland bleken te hebben verkocht.

Werkeloosheid en hongerloonen voor hun arbeiders, ongehoorde prijzen voor de visch en exorbitante winsten voor de eigenaars van schepen, waarlijk het is niet te verwonderen, dat de heeren patriotisch zijn.

De aan het financieele kapitaal verkochte Regeering Cort is nu dan eindelijk met een voorstel gekomen om voor de winzucht der heeren ten minste één dammetje op te werpen. Ze mochten anders de heele vloot eens verkoopen en

zich dan in het goud omwentelen en rollen, terwijl Nederland verrekelt!

Intusschen spreekt 't spreekt vanzelf, dat ze ook hier weer met een slappen en vooral veel te laat toegepaste maatregel komt. Enorme winsien zijn reeds binnen. Dozinnen schepen zijn reeds verkocht. En terwijl het wetsontwerp in de kranten staat, lezen we tegelijk het bericht, dat de Regeering per issie heeft gegeven om eenige reeds verkochte schepen, die zij had laten ophouden, toch maar uit te voeren.

Waarlijk, de heeren scheepvaartkapitalisten hebben goede dienaren in Cort en de overige bende!
v. R.

Rotterdamsche Brieven.

Steuncomité!

Reeds meermalen hebben we er de aandacht op gevestigd, dat steuncomités uitstekende middelen zijn in de handen der kapitalisten om de arbeidende klasse er onder te houden.

Een paar weken geleden was er op den Nieuwen Binnenweg een olopje bij het gebouw van het wijk-comité »West.« Niet bleek ontstaan te zijn, doordat een werkelooze havenarbeider meende recht op steun te hebben, volgens Treub's woorden, dat oorlogswerkeloozen geen armlastigen waren. Het menschievende steuncomité echter had hem naar het burgerlijk armbestuur verwezen, omdat hij naar der heeren meening, gedurende den oorlog te weinig werk had kunnen vinden.

Ten einde raad, toen hij op een morgen zijn kinderen zonder voedsel naar school moest sturen, ging hij naar het steuncomité, met het verzoek te zorgen, dat er eten kwam.

Hij werd echter door de politie buiten de deur gezet.

Inderdaad de zoo hoog geroemde steuncomités doen al hun best zich de lastoosten van den hals te schuiven.

Echter voortdurend handelen, zooals we in het bovenstaande mededeelen, verdient geen aanbeveling daar uit wel eens tot minder gewenschte gevolgen aanleiding zou kunnen geven. Daarom, waarschijnlijk hebben de heeren er nu wat anders opgevonden.

De Algemeene Commissie tot Steun heeft nu een bureau geopend, dat de vakarbeiders, die nog steun ontvangen zoo spoedig mogelijk aan werk moet zien te helpen.

Zoo op zich zelf is daar natuurlijk niets tegen. Zeer zeker zal een fatsoenlijk vakarbeider liever zijn geld met eigen handen verdienen, dan de wekelijksche fooi van het steuncomité te halen. Maar, zou men kunnen vragen: Is de Gem. arbeidsbeurs daar dan niet het aangewezen lichaam voor?

Och, we zeiden in het begin, dat die steuncomités de kapitalisten uitstekende diensten bewijzen. En het is nog niet lang geleden, dat De Tribune meldde, dat het comité zich niet ontzag als onderkruipersleverancier op te treden, zooals uit een schrijven van de afd. Rotterdam van de A. N. Z. bleek.

Welnu, we vermoeden sterk, dat er bij dat zoogen. »arbeidsbemiddelingsbureau« weer iets dergelijks aan het handje is:

Althans zelfs »Het Volk« zegt, dat men de arbeiders dwong bij een werkgever aan het abattoir aan 't werk te gaan voor volle arbeidsdagen tegen een loon van f 9 PER WEEK. In een ander geval, zegt het blad verder, werden arbeiders naar een houtzaak gestuurd, die moesten werken tegen een loon van 20 ct. per uur. Men ziet het, het wordt hoe langer hoe beroerder met die schoone instelling, die de bourgeoisie in het begin van den oorlog oprichtte uit angst voor de werkelooze massa's. Nu ze echter gezien hebben, dat het zoo'n vaart niet geloopt is, als zij eerst wel vreesden, worden ze brutaal. Schuiven de gesteunden van zich af, dwingen ze tot onder-

kruipen of gebruiken ze om den loonstandaard te drukken.

De Rotterdamsche redacteur van »Het Volk« dreigt met konflikten met de vakbeweging en zegt: dat hij met kracht tegen deze praktijken van het steuncomité moet opkomen. Maar enfin! Wij zijn echter erg bang, dat het Rotterdamsche steuncomité zich van den toorn des heeren Spiekman heel weinig zal aantrekken en voor zijn bedreigingen niet in een hoekje zal krupen.

Intusschen kan ook dit nieuwe staaltje van kapitalisten-machts-misbruik dienen, om de onderdrukten arbeidersscharen te doen zien, waarheen het gaat, als zij zich zonder verzet nog langer laat onderdrukken.
D. O. S.

De Liberale Arbeiderspartij.

Men verzoekt ons het volgende op te nemen:

Donderdag 17 dezer hield de S. D. A. P. afd. Arnhem een openbare vergadering met den heer A. B. Kleerekooper over: »Het verraad van Treub.«

De Heer A. B. K. hield een rede van precies 10 min. voor half negen, tot 10 min. voor half elf.

Daarop mochten wij 20 min.: zegge twintig minuten debatteeren en antwoorde de Heer A. B. K. tot half twaalf, alzoo ruim 3 kwartier.

Men ziet, niet alleen in haar taktiek van regeeringsgezindheid, maar zelfs in haar vergaderingsmanieren volgt de Arb. Partij de liberalen na.

Vroeger als een S. D. A. P. er een half uur, of zooals Hermans in 1913 tegen Roodhuyzen in Arnhem 3 kwartier voor debat kreeg, dan protesteerden deze heeren, nu maken ze 't zelf nog schandelijker dan de clericale.

Natuurlijk begon de gentleman Kleerekooper, met er op te wijzen, datk de boel in elkaar gestuurd had. Alsof men in 20 min.: debat, op een rede van twee uur, anders kan, dan hier en daar een greep doen. Wij signaleerden, thans voor de 5e maal, de schandelijke

DENUNCIATIE

door Duijs, tegenover ons, in debat gepleegd, met verzoek aan de Volks-correspondent, dit nu eens in Het Volk te melden. Maar mis hoor!

De groote hoop van partijgeiten mag niet waken tot welke treurige dingen hun leiders zich bij het debat verlagen.

Een poging onzerzijds, om de denunciatie van Duijs mee te deelen in een ingezonden stuk in Het Volk, werd eveneens door de Redactie onmogelijk gemaakt.

Wat wij uit het debat met den heer A. B. K. gaarne even wilden vastleggen is het volgende.

Wij stelden den Heer A. B. K. twee vragen; n.l.:

Kunt U aannemelijk maken, dat 1e in deze regeeringsperiode Staatspensioen zonder Pensioenbelasting en 2e dat in deze regeeringsperiode algemeen kiesrecht tot stand zal komen.

Wij wezen de vergadering er op, dat volgens ons, gezien de machtsverhoudingen en de treurige houdingen van de arbeiders — S. D. A. P. en N. V. V. — op deze vragen ontkennend zou moeten worden geantwoord.

In dat geval, was 't duidelijk, dat de heele hervormingstaktiek van de S. D. A. P. er op berekend was in 1917 met de liberalen samen te gaan.

Foei, foei!! riep de heer A. B. K. met comedie verontwaardiging. Dat wij in dit groote moment, durfden uitspreken, dat Algemeen kiesrecht niet tot stand zou komen. En met zulk gekalraas wordt dan de massa bewerkt. De heer A. B. K. antwoorde dan:

Dat Staatspensioen tot stand zou komen, omdat daarvoor een meerderheid was.

Dat pensioenbelasting niet tot stand zou komen omdat daarvoor geen meerderheid was.

En dat Algemeen Kiesrecht tot stand

zou komen, omdat de liberalen dat niet durfden nalaten — hoe is ie — want dat anders de arbeiders tot andere middelen zouden moeten overgaan. Dat laatste was weer de bluf, als voorheen! Over de rammelende beeldspraak van den heer A. B. K. zullen wij 't nu maar niet hebben.

Laat ons alleen zijn uitspraken vasthouden, die kunnen in 1917 te pas komen, om de arbeiders aan te toonen hoe zij, door kerels als den heer A. B. K. bedrogen worden.

Gorssel, Febr. 1916. H. J. Rijsewijk.

Van de Afdeelingen.

AMSTERDAM. In de Deutsche Arb. Bildung Verein. sprak Wijnkoop Zaterdagavond over Kultur en Arb. Klasse. Een redacteur van een Rijsch-Westfaalsch partijblad kwam in debat, bewerende, dat Wijnkoop eenzijdig anti-Duitsch was. Hij verdedigde het Duitsche optreden. Besloten werd dat er een openbare debat-verg. zal worden gehouden tusschen Wp. en de Duitsche redacteur.

A.s. Donderdagavond openbare cursus-vergadering in het lokaal Bethaniëndwarstraat 13huis, — bij de Hoogstraat tegenover het Oost-Indische huis. — Spreker: Luteraan. Onderwerp: De opbouw der Internationale. Aanvang halfnegen. Alle pgn. moeten aanwezig zijn.

Partijgenooten! Zijt ge vergeten, dat ge voor de propaganda werken kunt?

Het bureau is geopend elke Vrijdagavond van 8½—10 uur. Frederik Hendrikstraat 130huis.

BUSSUM. In een minder goed bezochte Kursus-verg. sprak Wijnkoop voor de 2e maal over Volkswapening. Er was een geanimeerde discussie.

DEN HAAG. In openb. cursus-verg. sprak L. de Visser Dinsdag 22 Febr. in het H. V. C. voor 30 personen over de vakbeweging in het tijdperk van het imperialisme. Aan het einde ontstond eenige discussie. Wij wonnen twee abonnees op de Tribune.

Soc. Dem. Partij, afd. Rotterdam.

Openbare Cursus-Vergadering

Vrijdag 3 Maart, 's avonds half negen,

Vereenigingsgebouw, Zaal IV.

Spreker: Dr. W. v. Ravesteijn.

Onderwerp:

De Duurte en haar Oorzaken.

Entree vrij. Debat vrij.

SOCIALISTISCHE BIBLIOTHEEK

No. 1.

DARWINISME EN MARXISME

DOOR ANT. PANNEKOEK.

PRIJS f 0.10 fr. p. p. f 0.13

VOOR AFDEELINGEN f 0.08

UITGAVE: BROCHUREHANDEL S. D. P. AMSTEL 85 — AMSTERDAM

Longlijders!

Gebruikt naast de kuur, die uw dokter u voorschrijft, VANDER KWAST & Co's LONGENHONINGVET en zoowel uw dokter als gij zelf zult verbaasd staan over de prachtige resultaten. Prijs f 2.50 per flacon van 500 gram. Prospectus gratis.

Amsterdam, — Prinsengracht 570